

Bevrijding met pastels

Eric Beets

12

In Ierland blijkt de beeldende kunst die je ziet van goede tot uitstekende kwaliteit is. Je verbaast je erover, Ieren kunnen goed zingen en dichten maar dus ook schilderen. We liepen na een wandeling over een prachtige waterval in een beschermd natuurgebied het ontvangstcentrum binnen om een kopje thee te drinken. Bij allerlei souvenirs lag een prachtige catalogus met mooie en interessante kunstwerken: "Pauline Bewick" was de titel ervan. Ik werd er door aangetrokken en ging er met interesse in bladeren. Het werd een ontmoeting met een vrouw, zij is inmiddels bijna 75 jaar oud, die een levenlang heeft getekend. Vanaf haar vroegste jeugd, twee, drie jaar oud tot heden. Doordat zij een bijzondere moeder had die alles bewaarde en haar constant aanmoedigde is alles bewaard gebleven. Dit document humane interesseerde mij in hoge mate. De man die de thee regelde zei dat hij haar kende en klusjes voor haar deed. Hij kon ons wel met haar in contact brengen, maar hij wist niet zeker of zij al thuis was. Zij was bij haar dochter in Toscane en zou een dezer dagen terug komen. Wij werden de volgende dag opgebeld en de man vertelde dat Pauline net terug was en ons graag wilde ontvangen. Zij woonde in buurt van de Ring of Kerry, het schiereiland waar wij op keken vanuit onze cottage. Ik belde op en kreeg Pauline aan de telefoon, we waren welkom de volgende dag om een uur of acht 's avonds, want zij moest nog een opening van een expositie bezoeken in Killarney. Het duurde natuurlijk veel langer dan we gedacht hadden om Pauline te bereiken. Ierland is qua afstand tussen de plaatsen niet te onderschatten, het is vier keer zo groot als Nederland. Maar drie kwartier later aten we heerlijke zalm. Daarna was het te laat om het atelier te bekijken, en namen we het voorstel aan om bij haar te overnachten.

Pauline toont materiaal dat zij bij materie-schilderijen gebruikt.

Killorglin

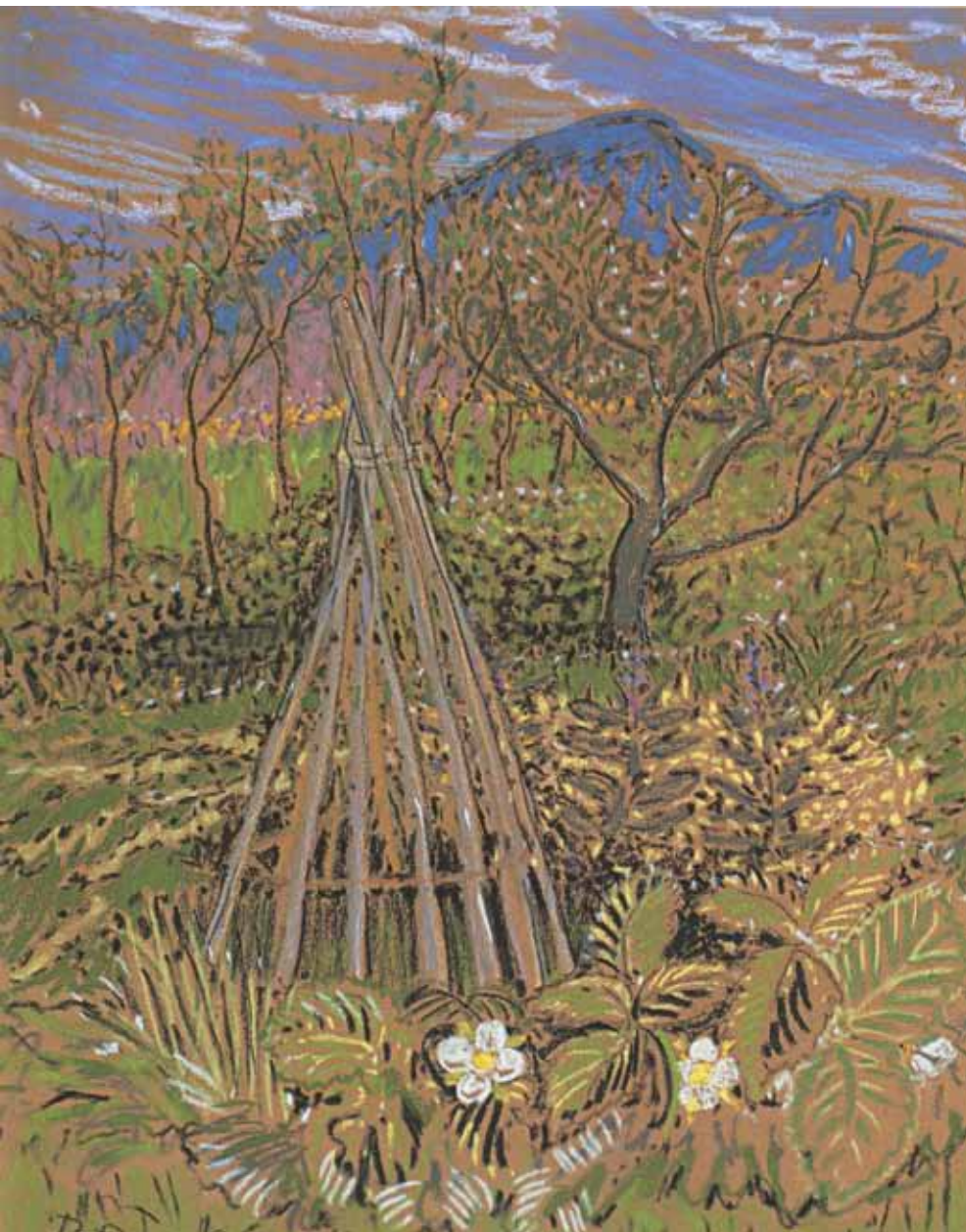
In Ierland zijn er vele mogelijkheden om kunst te bekijken. Net als in Nederland kun je tentoonstellingen bekijken in gemeentehuizen, gezondheidscentra. In het plaatsje Killorglin is een gemeentehuis met een ruime monumentale hal. Daar is werk van Pauline Bewick te bekijken. Haar leven kun je volgen als je de werken bekijkt. Wij hadden het geluk rondgeleid te worden door Pauline zelf die veel schilderijen van commentaar voorzag. We kregen zo inzicht in haar drijfveren en haar lichtvoetige humor die vaak bevrijdend werkt. Deze bevrijding, begrijpen we, heeft veel Ierse vrouwen aangesproken. Zij zijn haar grootste verzamelaars en ze krijgt ontroerende berichten van hen. De opvattingen van Pauline over seksualiteit en maatschappelijke verschijnselen is fris en ongedwongen. Pauline staat voor een moraal die je los moet zien van dogma's en andere regels die het Ierland van vroeger benauwd maakte. Pauline is in zekere zin de beeldende vertaalster en voorvechtster van de emancipatie van de Ierse vrouw. Het geeft haar pastels en tekeningen een extra lading. Het is een indrukwekkende

ervaring door de kunst haar leven te bekijken, de relaties die zij aanknoopte, haar grote liefde, de verhouding tot haar moeder die varieerde in de loop van haar leven. De houding van de moeder tot de dochter is ook onderhevig aan wisselingen. Haar moeder was vrijgevochten en zeer onconventioneel. Zij was een aanhanger van de filosoof, mysticus Jiddu Krishnamurti en hing onder zijn invloed een spirituele levenswijze aan. Pauline kreeg in haar jeugd een bohemienachtig leven vol vrijheid.

Verwijdering

Toen zij echter besloot een gezin te stichten, haakte de moeder af. Je hebt het nu allemaal, vertelde zij Pauline. Dit was een statement waarin veel

emotie schuil ging. Het bourgeois gevoel bekwam moeder Bewick blijkbaar en dat was de reden voor een verwijdering. Zo speelt de kunstenaar van onder andere de vrouwenemancipatie de rol van tevreden huisvrouw. Niks is echter wat het lijkt, maar rolmodellen verblinden vaak het inzicht en uitzicht van de medemens. Het lijkt blijkbaar noodzakelijk overal een etiket op te plakken en daarmee het gelijk aan zijn of haar zijde te krijgen. Ondertussen ging het maken van kunst door en werd Pauline steeds bekender en ging zij tenslotte haar werk verkopen op een vrij grote schaal. Zij werd voor televisie programma's gevraagd en vervulde haar rol in de emancipatiestrijd met haar werk.

links
Pauline Bewick
Our Bean Wigwam 2006
pastel, 32" x 24"

onder
Pauline Bewick in haar atelier

linksboven
Pauline Bewick
hij houdt van de sterke geur
van wilde zwijnen

rechtsboven
Pauline Bewick
Yellow man plukt vijgen
Bord, 45,5 cm diameter

The Yellow Man

Haar visie komt zeer goed tot zijn recht in het boek *The Yellow Man* dat zij gemaakt heeft in Toscane. Het handelt over een geelgekleurde man die als *Candide* bij Voltaire een pure, naïeve, ontwapende levenshouding heeft en alle zaken met een natuurlijke wijsheid onderzoekt. Het boek was heel succesvol en is nog steeds populair. Er wordt gesproken een film te maken met de *Yellow Man* als hoofdpersoon. Volgens Pauline een moeilijke maar niet onmogelijke onderneming. Het kapitaal, de ideeën en de *Yellow Man* zijn bij elkaar; we wachten af en zijn benieuwd of dit

elan ook tot de beoogde film leidt met dezelfde uitstraling als het boek. Er zijn allerlei menselijke emoties, gedachten en situaties die de *Yellow Man* aan een innerlijk wijsheid toetst, in de meeste gevallen gaat hij gewoon verder op zijn pad. Het heeft geen effect op hem, er valt steeds iets nieuws en onverwachts te beleven, de *Yellow Man* creëert geen geschiedenis. Hij leeft met hart en ziel in het nu. Wat morgen brengt is avontuur en verleidelijk maar kan niet worden bedacht. Steeds is de wereld nieuw zoals elke ochtend nieuw en fris aanvoelt. De *Yellow Man* is een aards mannetje met een onweerstaanbare charme.

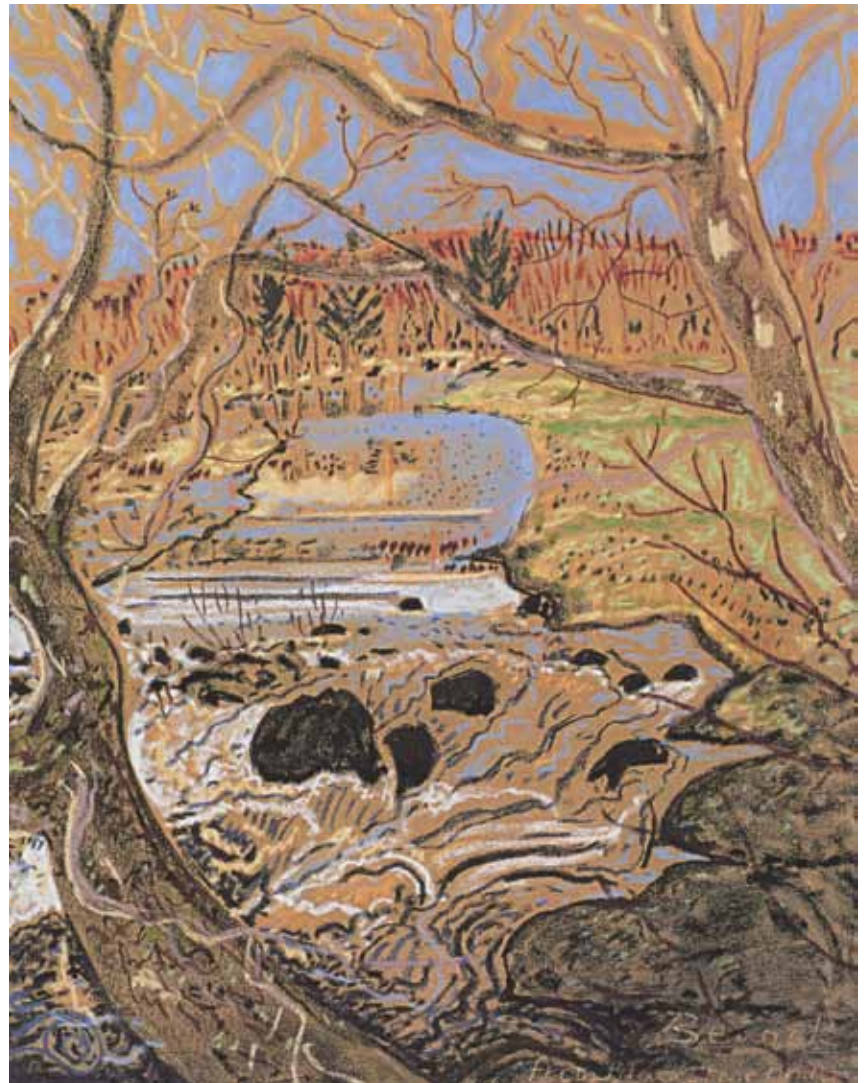

links
Pauline Bewick
Perenboom 2006, pastel,
83,2 x 62,4 cm

onder
Pauline Bewick
Eik, Zwartstenen brug 2006,
pastel, 67,6 x 52 cm

Pastels

In het atelier van Pauline staan een paar grote pastels, zo'n twee meter bij een meter vijftig. Ik kijk er wat van op, want de pastels zijn op doek aangebracht waardoor de huid prachtig mat is. Het lijkt op schilderijen met eitempera, maar is eigenlijk nog indringender. We vragen ons hoe dat mogelijk is. We zien dat Pauline op de achterkant van de geprepareerde doeken werkt. We vragen aan haar hoe zij de pastels verwerkt op deze drager. Pauline: "Ik 'schilder' met pastels op de achterkant van het doek, daarna worden de pastels gefixeerd en dat gebeurt met een professionele fixeerspuit die ik heb gekocht. Dat was een hele investering, zo'n apparaat kost meer dan 2000 euro, maar is perfect voor het fixeren van de pastels die zo op zo'n groot formaat zijn te realiseren." We zijn onder de indruk en verlustigen ons in de prachtige pastel huid en de voorstellingen die gemaakt zijn na een reis naar de Zuidzee eilanden. De exotische taferelen doen wonderlijk genoeg niet ongewoon aan in Ierland. Het is tenslotte ook een eiland dat op bepaalde plekken niet ver van Pauline's woon- en werkplek een subtropisch klimaat heeft. Sommige grote pastels hangen nu in de hal van een aantal prachtige hotels in Ierland. Pastels maken op zo'n groot formaat zie je nooit en het resultaat is intrigerend. Het krijt hecht zich losjes aan de huid, de structuur van het oppervlak speelt dan ook een grote rol. Het bekijken van zo'n werk vraagt extra aandacht. Je hebt de voorstelling maar ook de sensatie van grote pastelvlakken. "Niet iedereen is daar gevoelig voor", vertelt Pauline "men kijkt toch vooral naar de voorstelling en de wijze waarop het materiaal is gebruikt en het

rechts
 Outrigger and Wild Hibiscus
 2007, pastel, 32" x 24"

onder
 View from Dolly's 2005
 pastel, 20" x 26"

resultaat daarvan wordt niet opgemerkt. Ik ben erg blij dat jij het opmerkt." Pastels zijn op een aardse manier helder, minder spectaculair dan olieverf of acryl. Het heeft altijd iets oerigs, wellicht komt dat ook doordat de eerste tekeningen ooit in de grotten gemaakt ook zo'n uitstraling hebben. In de prehistorie tekende men met zachte stukken wit of gekleurd rots. Het matte werd nog versterkt door het op rotsen aan te brengen. De sfeer die de rotstekeningen hebben wordt nog steeds het dichtst benaderd door pastel. In de middeleeuwen ontstond het populaire rood krijt. De eerste vermelding van pastel in de moderne zin werd

gemaakt door niemand minder dan Leonardo da Vinci die in 1495 aantekent dat de Franse kunstenaar Jean Perreal dergelijke krijtstiften heeft vervaardigd. De bloei van de krijttekeningen kwam pas tot volledige wasdom onder de vaardige handen van Edgar Degas die de lat erg hoog legde voor de kunstenaars na hem. We hebben genoeg gesproken over de pastel en zijn geheimen en het werk van Pauline en nemen afscheid. De hond Ben blaft buiten en wil uitgelaten worden. We stappen in de auto en zwaaien Pauline, haar man Pat en Ben uit. Hopelijk tot een volgende keer.

